

Kokapstrādes iekārtu operatora profesijas standarts

1. Vispārīgie jautājumi

1. Profesijas nosaukums – kokapstrādes iekārtu operators.
2. Profesijas kods – nav (aizstāt 7523 14 kokapstrādes operators, svītrot profesijas standartu 3. profesionālās kvalifikācijas līmenī).

2. Nodarbinātības apraksts

1. Profesionālās kvalifikācijas līmenis – otrais profesionālās kvalifikācijas līmenis.
2. Profesionālās darbības pamatuzdevumu kopsavilkums:
  - kokapstrādes iekārtu operators strādā ar kokapstrādes iekārtām, veic koksnes, koksnes plātņu materiālu mehānisko apstrādi, izgatavo sagataves un detaļas. Veic iekārtu un koksnes griezējinstrumentu iestatīšanu un regulēšanu.Kokapstrādes iekārtu operators strādā patstāvīgi vai komandā ar citiem nozares speciālistiem kokapstrādes un mēbeļu ražotnēs.

3. Profesionālās darbības veikšanai nepieciešamās profesionālās kompetences

1. Spēja vizuāli novērtēt kokapstrādes iekārtas tehnisko stāvokli un iespējamus riskus.
2. Spēja lasīt kokizstrādājumu rasējumus un tehnisko dokumentāciju.
3. Spēja noteikt un izvēlēties koksnes apstrādes veidu atbilstoši darba uzdevumam.
4. Spēja noteikt atbilstošus izejmateriālus darba uzdevumu veikšanai.
5. Spēja sagatavot darbam kokapstrādes iekārtas, instrumentus, palīgieiņas un pārbaudīt to atbilstību darba drošības prasībām.
6. Spēja sagatavot darba vietu atbilstoši tehnoloģiskajam procesam, ergonomikai un darba drošības prasībām.

7. Spēja noteikt un izvēlēties apstrādājamajam materiālam atbilstošu koksnes griezējinstrumentu vai abrazīvos materiālus.

8. Spēja veikt koksnes mehāniskās apstrādes darbus ar pozīcijas tipa iekārtām, mobili stacionārām iekārtām un mainīt iekārtu uzstādījumus.

9. Spēja izvēlēties atbilstošus mērinstrumentus un citus tehniskos līdzekļus kontrolmērījumu veikšanai.

10. Spēja izvēlēties un uzstādīt nepieciešamās palīgierīces un aizsargierīces.

11. Spēja pastāvīgi novērtēt kokapstrādes iekārtu, palīgierīču un aizsargierīču tehnisko stāvokli.

12. Spēja novērtēt, izvēlēties un lietot piemērotu darba apģērbu un individuālos aizsardzības līdzekļus.

13. Spēja izprast un ievērot darba aizsardzības, vides aizsardzības un ugunsdrošības prasības, veikt darba pienākumus, nekaitējot savai un citu personu veselībai.

14. Spēja plānot savu darbu, strādāt patstāvīgi un darba grupā.

15. Spēja veikt darbu patstāvīgi un uzņemties atbildību par sava darba rezultātu.

16. Spēja ievērot profesionālās un vispārējās ētikas principus.

17. Spēja pilnveidot kvalifikāciju atbilstoši darba devēja prasībām.

18. Spēja sniegt pirmo palīdzību.

19. Spēja sazināties valsts valodā un vienā svešvalodā.

20. Spēja ievērot darba tiesisko attiecību prasības.

4. Profesionālās darbības pamatzdevumu veikšanai nepieciešamās prasmes

1. Pārzināt ražošanā izmantojamo koku sugas, kokmateriālu un plātņu materiālu veidus, citus koksnes materiālus.

2. Izvērtēt koksnis un koksnis materiālu kvalitātes atbilstību darba uzdevuma veikšanai.

3. Lasīt kokizstrādājumu rasējumus, tehniskos apzīmējumus un lietot tehnisko dokumentāciju.

4. Noteikt pasūtījuma izpildei nepieciešamo koksnis izejmateriāla daudzumu un darba apjomu.

5. Novērtēt kokapstrādes iekārtu, koksnis griezējinstrumentu, abrazīvo materiālu, palīgierīču un aizsargierīču tehnisko un vizuālo stāvokli, izprast un atbilstoši reaģēt uz iekārtu skaņas un vizuālajiem signāliem, ievērot drošības zīmes.

6. Uzstādīt un regulēt aizsargierīces, palīgierīces un citu tehnoloģisko aprīkojumu, t.sk. līnijlāzerus.

7. Izvēlēties koksnis griezējinstrumentus un abrazīvo materiālu, noteikt to atbilstību, nostiprināt un veikt to nomaiņu.

8. Izmantot atslēdznieka instrumentus.

9. Veikt koksnis mehāniskās apstrādes darbus ar pozīcijas tipa un mobili stacionārām kokapstrādes darbmašīnām (ripzāģmašīnām, lentzāģmašīnām, garenfrēzmašīnām, frēzmašīnām, urbmašīnām, urbšanas-dobšanas mašīnām, slīpmašīnām u.c.).

10. Izvēlēties un lietot piemērotus apstrādes režīmus, un mainīt kokapstrādes iekārtas iestatījumus.

11. Veikt saražotās produkcijas uzskaiti un noformēt dokumentāciju.

12. Izgatavot dažādus vienkāršus kokizstrādājumus un darbam nepieciešamos šablonus, izmantojot tehnisko dokumentāciju un rasējumus.

13. Izvēlēties un lietot mērinstrumentus un kontroles instrumentus.

14. Veikt regulāru saražotās produkcijas izmēru un kvalitātes pārbaudi.

15. Sagatavot darba vietu un veikt darbus atbilstoši darba aizsardzības, elektrodrošības, ugunsdrošības un vides aizsardzības prasībām.

16. Veikt kokapstrādes iekārtu apkopi, ievērojot grafiku un lietojot atbilstošas smērvielas un tehniskos palīg līdzekļus.

17. Plānot savu darbu, strādāt patstāvīgi vai darba grupā, uz klausīt norādījumus.

18. Strādāt kolektīvā, ievērot profesionālās un vispārējās ētikas principus.

19. Veikt darbu patstāvīgi un uzņemties atbildību par sava darba rezultātu.

20. Sniegt pirmo palīdzību.

21. Lietot profesionālo terminoloģiju valsts valodā un vienā svešvalodā.

22. Ievērot darba tiesisko attiecību prasības.

5. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas

1. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas priekšstata līmenī:

- 1.1. saskarsmes pamati;
- 1.2. ergonomika;
- 1.3. elektrotehnikas pamati.

2. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas izpratnes līmenī:

- 2.1. kokapstrādes iekārtu palīgierīču uzbūve un darbības principi;
- 2.2. kokapstrādes iekārtu aizsargierīču uzbūve un darbības principi;
- 2.3. kokizstrādājumu rasēšana;
- 2.4. kokapstrādes tehniskie apzīmējumi;
- 2.5. kokapstrādes tehnoloģiskais process;
- 2.6. koka detaļu izgatavošanas tehnoloģija;
- 2.7. izejmateriālu veidi, īpašības un apzīmējumi;
- 2.8. atslēdznieka instrumentu lietošanas veidi;
- 2.9. koku sugas;
- 2.10. tehniskā dokumentācija un tehnoloģiskās kartes;
- 2.11. fizikas un matemātikas pamati;
- 2.12. vides aizsardzības prasības.

3. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas lietošanas līmenī:

- 3.1. koksnes materiālu veidi un to īpašības;
- 3.2. koksnes uzbūve un vainas;
- 3.3. griezējinstrumentu stiprināšanas veidi un paņēmieni;
- 3.4. profesionālā terminoloģija valsts valodā un vienā svešvalodā;

- 3.5. mērinstrumenti, kontroles instrumenti un to lietošana;
- 3.6. kokapstrādes iekārtu uzbūve un darbības principi;
- 3.7. koksnes sagataves bāzes virsmu noteikšana un uzstādīšanas veidi;
- 3.8. koksnes griezējinstrumentu un abrazīvo materiālu veidi;
- 3.9. koksnes griešanas process un apstrādes pamati;
- 3.10. darba vietas uzkopšanas paņēmieni un secība;
- 3.11. darba aizsardzības prasības (darba drošības noteikumi, individuālie aizsardzības līdzekļi, drošības zīmes un signāli);
- 3.12. ugunsdrošības noteikumi (rīcība ugunsgrēka gadījumā);
- 3.13. elektrodrošības noteikumi (rīcība elektriskās strāvas noplūdes gadījumā);
- 3.14. pirmā palīdzība;
- 3.15. darba tiesiskās attiecības;
- 3.16. profesionālās un vispārējās ētikas principi
- 3.17. valsts valoda;
- 3.18. profesionālā saziņa vienā svešvalodā.

Pienākumi un uzdevumi

Pienākumi	Uzdevumi
1. Darba aizsardzības prasību ievērošana.	1.1. pārbaudīt kokapstrādes iekārtu atbilstību darba drošības prasībām; 1.2. izmantot piemērotu darba apģērbu un individuālos aizsardzības līdzekļus; 1.3. ievērot drošības zīmes un signālus; 1.4. ievērot elektrodrošības un ugunsdrošības noteikumus; 1.5. ievērot vides aizsardzības prasības.
2. Iepazīšanās ar darba uzdevumu un tehnisko dokumentāciju.	2.1. iepazīties ar rasējumu; 2.2. iepazīties ar tehnoloģisko karti; 2.3. noteikt darba uzdevumam nepieciešamo apstrādes veidu; 2.4. noteikt izejmateriālu atbilstību darba uzdevumam.
3. Kokapstrādes iekārtu un darba vietas sagatavošana darbam.	3.1. pārbaudīt kokapstrādes iekārtu atbilstību darba uzsākšanai; 3.2. uzstādīt un iestatīt aizsargierīces un palīgierīces; 3.3. novērtēt izejmateriālu atbilstību darba uzdevumam; 3.4. sagatavot darba vietu; 3.5. iestatīt koksnes griezējinstrumentus.
4. Koksnes vai koksnes plātņu materiālu mehāniskā apstrādāšana.	4.1. noteikt un iestatīt mehāniskās apstrādes režīmu; 4.2. ievietot sagataves iekārtā; 4.3. uzraudzīt palīgierīču, aizsargierīču un citu tehnoloģisko aprīkojumu darbību apstrādes procesa laikā; 4.4. veikt koksnes mehānisko apstrādi.
5. Kontrolmērījumu veikšana.	5.1. izmantot šablonu; 5.2. izvēlēties mērinstrumentus un citus tehniskos līdzekļus kontrolmērījumu veikšanai; 5.3. veikt kontroldetaļas izgatavošanu; 5.4. veikt detaļas regulāru pārbaudi atbilstoši rasējumam un tehniskajai dokumentācijai; 5.5. koriģēt tehnoloģisko procesu.
6. Kokapstrādes iekārtu	6.1. uzturēt kokapstrādes iekārtas tīrībā un

uzturēšana kārtībā.	darba kārtībā; 6.2. ziņot atbildīgajai personai par pamanītajiem iekārtu, elektrisko un rokas instrumentu bojājumiem; 6.3. sekot līdzi koksnes griezējinstrumentu vai abrazīvo materiālu nolietojumam un tehniskajam stāvoklim; 6.4. sekot līdzi palīgierīču un aizsargierīču tehniskajam stāvoklim; 6.5. veikt kokapstrādes iekārtu apkopi atbilstoši to darba grafikam.
7. Kvalifikācijas pilnveidošana.	7.1. iepazīties ar jaunākajiem koksnes griezējinstrumentiem un palīgierīcēm; 7.2. iepazīties ar jaunākajām tehnoloģijām koksnes un koksnes materiālu apstrādē; 7.3. pilnveidot profesionālās zināšanas un prasmes; 7.4. lietot profesionālo terminoloģiju.

Kokapstrādes iekārtu operatora profesijas standarta izstrādes darba grupa:

Harijs Ziemelis –	eksperts, SIA "Anima libra", brigadieris;
Māris Mārcēns –	eksperts, SIA "AttēlsR", tehnologs;
Uvis Dūdiņš –	eksperts, AS "Latvijas Finieris", finierkļu iepirkumu speciālists;
Anita Slavika –	eksperte, RSEZ SIA "VEREMS", maiņas vadītāja;
Aigars Stiuka –	eksperts, RSEZ SIA "VEREMS", maiņas vadītājs;
Valdis Janovs –	moderators, SIA "Biznesa augstskola Turība", lektors;
Zane Driņķe –	moderatore, SIA "Biznesa augstskola Turība", lektore.

Kokapstrādes iekārtu operatora profesijas standarta eksperti:

Jānis Ciems –	AS "Latvijas Finieris", valdes loceklis;
Andris Plezers –	asociācija "Latvijas Mēbeles", valdes loceklis-izpilddirektors;
Jānis Mārciņš –	biedrība "Latvijas Kokapstrādes uzņēmēju un eksportētāju asociācija", izpilddirektors;
Māris Avotiņš –	SIA "Zemgales tehnoloģiskais centrs", valdes loceklis.